

18-2.15

VERTROUWELIJK

MAANDOVERZICHT

No 3 195 8

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T .V E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 3 - maart '58.(Tijdvak 1-3-1958 - 31-3-1958) .I N H O U D

I. <u>Communisme Internationaal.</u>	blz. 1 - 11
Het doorvoeren van de agrarische hervormingen in de Sowjet-Unie.	1 - 2
De verkiezing van de Opperste Sowjet; 400.000 "stemmen van onwaarde"	2 - 4
Boelganin uit de politieke leiding; Chroestsjow voortaan ook eerste minister; Worosjilow herkozen als "staatshoofd" der USSR.	4
Stalin's fouten en verdiensten	4 - 5
Nieuw communistisch internationaal blad zal verschijnen. . .	5
Gomulka verwijdert enige "stalinisten"	6
De zuivering in Oost-Duitsland; verheerlijking van de macht.	7 - 11
II. <u>Activiteiten van de CPN en haar hulporganisaties.</u>	11 - 38
Internationale activiteiten van de CPN	11 - 14
Ontwikkeling van het conflict in de partij	14 - 17
Wagenaar neemt stelling tegen De Groot.	15 - 16
De Statenverkiezingen 1958; verliezen der communisten voornamelijk in de grote steden.	17 - 20
Nederlandse Vredesraad zoekt in de actie tegen de raketbases niet-communistische medestanders	21 - 23
De (opgeheven)WOKS in een nieuwe verschijningsvorm.	23 - 24
Het VIIe ANJV-congres voorbereid	24 - 26
De NVB en de Internationale Vrouwendag	27 - 28
Verdere afbraak van de EVC	29 - 31
De "putsch" in "De Metaal/EVC".	31 - 32
"Voorlopige commissie" tegenover het EVC-secretariaat	32 - 34
De krachtsverhouding in het conflict tussen CPN/EVC.	34 - 36
EVC en WVV	36 - 38

III. Overige groeperingen. 38 - 40

Het stembussucces van de Pacifistisch Socialistische Partij. . .38 - 39

"Hinag"-activiteit vindt geringe weerklank in de kring van
oud-politieke delinquenten39

IV Activiteiten van Indonesiërs etc. 40 - 41

Aanhoudende onzekerheden voor Indonesische studenten
in Nederland40

De agitatie onder Surinamers in ons land40 - 41

Agenda.

Stakingsoverzicht.

Bijlage I.

* * *

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL.

De Sowjet-Unie.

Vorderende reorganisatie op het platteland.

De ingrijpende hervormingen in de agrarische sector van de USSR verkregen eind maart het (formele) fiat van de pas gekozen Opperste Sowjet. Het tot deze reorganisatie strekkende initiatief van Chroestsjow - op 22-1-58 te Minsk voor het eerst openlijk aangekondigd - kreeg, zoals bekend, de goedkeuring van het centraal comité van de CPSU in zijn plenaire zitting van 25 en 26 februari jl.

Bij deze zaak staan kennelijk grote nationaal-economische belangen op het spel. Vooral de eerste partijsecretaris heeft de betekenis ervan belicht in een uitvoerige rede tijdens de vorengenoemde plenumzitting. Hij heeft inmiddels terzake eveneens als rapporteur aan de Opperste Sowjet gefungeerd.

Chroestsjow's argumenten voor deze veranderingen betreffen zowel de doelmatigheid als de theoretisch-communistische grondslagen.

Kort voor zijn dood wees Stalin een reorganisatie van de landbouw af, die in de richting ging van het thans aanvaarde Chroestsjow-project. Hij zag destijds een overdracht van het MTS-materieel aan de collectieve boerderijen als een stap terug omdat daardoor de omvang van de staatseigendom zou verminderen ten gunste van de "coöperatieve" eigendom.

De MTS, de machine- en tractorenstations, zullen "in hun huidige vorm" gaan verdwijnen. De kolchozen, de collectieve boerderijen, verwerven - zij het geleidelijk - het MTS-materieel in coöperatieve eigendom, waarvoor overigens gepeperde bedragen aan de staat zullen moeten worden betaald.

De pleitbezorger van efficiency, die Chroestsjow bovenal wil zijn, probeert zich de "orthodoxen" onder de communisten leerstellig van het lijf te houden met een van oudsbeproefd beroep op Lenin. Er zou hierbij geen sprake zijn van enige verwijdering van het communistische ideaal, de "eigendom van het gehele volk", die ook Chroestsjow de hoogste bezitsvorm acht. Naar zijn mening mogen er geen tegenstellingen worden geforceerd. Hij vindt het onjuist de "coöperatieve eigendom", dus de kolchozen, te plaatsen tegenover de hoogste vorm van socialistisch bezit: "de eigendom van het gehele volk".

Lenin had, naar Chroestsjow beweert, beide vormen (i.c. de collectieve boerderijen en de staatsboerderijen) socialistisch genoemd en gesteld, dat kolchozen en sowchozen beide de belangen van het volk dienen en voeren naar het einddoel: de communistische gemeenschap.

In zijn rede herinnerde Chroestsjow er verder aan, dat enige kameraden de vraag hadden geopperd of de collectieve boerderijen niet in staatsboerderijen behoorden te worden omgezet. Een zodanige formulering van het probleem achtte hij in wezen verkeerd en verwarrend. Naar zijn zeggen was het duidelijk dat er geen beduchtheid behoeft te zijn om de eigendom van de kolchozen uit te breiden.

Al direct na Chroestsjow's rede te Minsk had de "Prawda" (kenmerkend voor de eensspreekbuis van het partij-secretariaat) opgemerkt, dat er met de hier beoogde reorganisatie geenszins tot een uitbreiding van het aantal staatsboerderijen (sowchozen) diende te worden overgegaan.

Chroestsjow maakte in de C.C.-zitting van 25 en 26 februari verder de opmerking dat ten enenmale de noodzaak had opgehouden te bestaan op een stuk grond twee heren te hebben en wel de kolchozen en de MTS, waardoor de kostprijs van landbouwprodukten aanzienlijk stijgt.

Een groot deel van de twee miljoen werkers in de machine- en tractorenstations zal blijkens Chroestsjow's rapport overgaan naar de kolchozen. In sommige gevallen zullen directeuren van de MTS het beheer overnemen van de kolchozen, die niet beschikken over efficiënt leidend personeel. De toepassing van het reorganisatie-plan is afgestemd op plaatselijke situaties en er zal rekening worden gehouden met de uiteenlopende graad van ontwikkeling van de collectieve boerderijen. Deze omstandigheden bepalen in welke streken de agrarische reorganisatie reeds terstond zal kunnen worden doorgevoerd.

De Opperste Sowjet gekozen.

In de USSR bestaat geen wettelijke stemplicht voor de verkiezingen van de twee Kamers van de Opperste Sowjet. Nochtans wordt van partijwege sterke morele druk uitgeoefend op de bevolking om zich van deze "patriottische taak" te kwijten. Blijkbaar werkt dit systeem tot volle tevredenheid van de Russische machthebbers. Ook bij de verkiezingen van 16 maart jl. was de opkomst weer vrijwel unaniem. Niet minder dan 130 miljoen stemgerechtigden - 10 miljoen meer dan in 1954, hoofdzakelijk als gevolg van de bevolkingsaanwas - verschenen in

de stemlokalen. Ditmaal zouden 400.000 personen een stem van onwaarde hebben uitgebracht. Juist deze laatste mededeling van de officiële instanties in Moskou dient te worden getoetst aan de Sowjet-Russische verkiezingspraktijk. In de stembureaus wordt aan elke kiezer een stembiljet uitgereikt, waarop uitsluitend eenheidscandidate prijken. Het "normale" gebruik in de USSR wil, dat de stemgerechtigde het juist ontvangen biljet direct daarna in de verzamelbus werpt. Zulk een gebaar wordt dan uitgelegd als een openlijk blijk van loyaliteit en van vertrouwen in het regime.

Indien alles regulair is verlopen moeten de vierhonderdduizend "stemmers van onwaarde" zich afwijkend hebben gedragen. Zij zouden zich in een van de beschikbare stemhokken hebben moeten afzonderen om op het biljet duidelijk te maken, dat zij niet accoord gaan met de eenheidscandidate. Voor het geval de gang van zaken aldus is geweest hebben zij nog maar weinig meer kunnen doen dan de namen van de gestelde candidate door te strepen.

Zijn de "onthoudingen" van deze kleine half miljoen kiezers een reële handeling geweest dan sorteren zij in de uiteindelijke samenstelling van de Opperste Sowjet generlei praktisch resultaat. De affaire van deze "stemmen van onwaarde" kan eens te meer accentueren hoe passief de positie is waarin het gehele Sowjet-kiezerscorps in feite verkeert. De Sowjet-pers had verzekerd dat de stemgerechtigden zelf in de vóór 16 maart alom in het land gehouden verkiezingsvergaderingen uitdrukkelijk zouden hebben gewenst uitsluitend eenheidscandidate te stellen.

Het is nog altijd mogelijk dat deze vertoning een makelij van bovenaf is met de vooropgestelde bedoeling om aan de Sowjet-verkiezingen een "democratisch" accent te verlenen.

Het Sowjet-"parlement" is inmiddels - op 27 maart - voor het eerst in zijn nieuwe samenstelling bijeen geweest. Onder de kleine 1400 afgevaardigden bevinden zich vele honderden "nieuwe gezichten". Deze vertegenwoordigers komen voornamelijk uit de kring van technici, agronomen, stachanow-helden en geleerden, die het toekomstige beleid van de machtige 1e partijsecretaris "parlementaire" ruggesteun kunnen geven. Met weinig plichtplegingen heeft de Opperste Sowjet in deze openingszitting bewilligd in het vervangen van maarschalk Boelganin als voorzitter van de raad van ministers der Sowjet-Unie door Caroestsjow. Hiermede heeft de partijleider zich nu ook officieel

aan het hoofd geplaatst van de regering, een combinatie van sleutelfuncties zoals Stalin in 1941 voltrok en Malenkow in maart 1953, terstond na de dood van de Russische dictator. De omstandigheden waaronder Malenkow (zeer kortstondig) en thans Chroestsjow de eerste plaats bezetten, zijn sterk uiteenlopend. Voorlopig zou kunnen worden vastgesteld, dat er maar weinig is overgebleven van de sedert Stalin's dood zo hoog geprezen collectieve leiding. Het afdanken van Boelganin als premier moet, volgens vele waarnemers, geenszins als een verrassing zijn gekomen. Reeds geruime tijd was Chroestsjow de feitelijke leider, die de grote beslissingen stimuleerde of zelf nam.

In de zitting van de Opperste Sowjet van donderdag 27 maart heeft maarschalk Worosjilow, die als nominaal staatshoofd is herkozen, daarvan ondubbelzinnig getuigd. Hij verklaarde, dat alle belangrijke besluiten, die de laatste jaren zijn genomen, waren uitgegaan van kameraad Chroestsjow: de reorganisatie van de grote industriën, de ontginning van de woeste gronden in het verre Kazachstan en de jongste landbouwhervormingen. President Worosjilow bracht hulde aan het talent en de onuitputtelijke energie van Chroestsjow.

Een voorafschaduwing van de politieke degradatie van premier Boelganin kon reeds in het vorige maandoverzicht worden gesignaleerd. De maarschalk werd, zoals bekend, in het district Moskou niet meer kandidaat gesteld. Waarschijnlijk is dit het begin geweest van een afrekening voor de aarzelingen, die Boelganin aan de dag moet hebben gelegd toen Molotow, Malenkow en anderen in juni 1957 de aanval op Chroestsjow openden.

De Stalin-figuur.

In het begin van maart was het precies vijf jaar geleden dat Stalin overleed. Kort voor deze herdenkingsdag kwam, zoals in het vorige maandoverzicht gememoreerd, het 40ste deel van de tweede editie der Grote Sowjet Encyclopedie uit met een beknopte beschrijving van Stalin's leven en werken, waarin goede en kwade eigenschappen en prestaties van de gestorven heerser tegen elkaar zijn afgewogen.

Alsnog verdient een ander deel van deze encyclopedie, het vijftigste, te worden vermeld dat eveneens naast waarderende uitspraken zeer tastbare kritiek bevat. Het gaat in dat deel vooral om de nadelige gevolgen van de persoonsverheerlijking rondom Stalin op de economische, wetenschappelijke en artistieke prestaties in de Sowjet-Unie, speciaal

gedurende Stalin's laatste levensjaren. Althans in deze nieuwe publicaties hebben de huidige leiders van de USSR afstand genomen van verschillende opvattingen van Stalin, speciaal in de culturele en wetenschappelijke sfeer.

Het behoeft nauwelijks te verbazen dat het partij-orgaan van Joegoslavië, het te Belgrado verschijnende blad "Borba", nog eens van deze gelegenheid gebruik heeft gemaakt om, nu op gezag van de jongste Stalinbiografen, de fouten van het stalinisme opnieuw te etaleren. Tito en zijn medestanders hadden er reeds sedert de breuk van 1948 de strijd tegen aangebonden.

Nieuw internationaal orgaan op komst.

Op 7 en 8 maart kwamen in Praag vertegenwoordigers van vermoedelijk de voornaamste communistische partijen bijeen en namen het "eenstemmige" besluit een theoretisch en voorlichtend maandblad uit te geven, met de Tsjechoslowaakse hoofdstad als zetel. Talrijke partijen, waaronder vermoedelijk ook de CPN, waren niet vertegenwoordigd.

De initiatiefnemers gaven een communiqué uit. De in Praag niet vertegenwoordigde zusterpartijen zullen blijkens deze publicatie in de gelegenheid worden gesteld zich op voet van gelijkheid bij hen aan te sluiten of aan het tijdschrift mede te werken op de wijze, die hun het beste past.

In de bedoelde bekendmaking ontbreekt welke partijen er nu precies deelnamen aan het Praagse overleg van maart jl. Waarschijnlijk staat Joegoslavië, met terugblik op de ervaringen met het Kominform opgedaan, afwijzend tegenover deze uitgave. Het heeft aan het overleg in Praag vermoedelijk niet deelgenomen.

Op de conferentie van de 64 communistische en arbeiderspartijen in november 1957 te Moskou was reeds gesproken over de wenselijkheid een nieuw informatief internationaal-communistisch blad te gaan uitgeven. Het Kominform-weekblad "Voor een duurzame Vrede, voor Volksdemocratie" kwam op 27 april 1956 voor het laatst uit. Nadien had men plannen geopperd om tot een ander orgaan te komen maar de meningen binnen het communistische kamp ten aanzien van de wenselijkheid van een nieuw blad onder internationale redactie bleken verdeeld te zijn.

Een nederlaag van de "dogmatici" in Polen.

Sedert Gomulka in oktober 1956 aan de macht kwam, stuitte hij binnen de Poolse Verenigde Arbeiders Partij op de afwisselend meer of minder krachtige oppositie van invloedrijke "stalinisten". Zij zijn als Natolin-groep bekend, genoemd naar een villawijk in Warschau, waar zij voorheen gewoonlijk beraadslaagden.

Het slepende conflict in de leiding van de Poolse partij kwam tot uitbarsting tijdens een driedaagse bijeenkomst van het centraal comité. Tot in de nacht van zaterdag 1 maart jl. was in bedoelde elfde plenaire C.C.-zitting voornamelijk gesproken over de aanhoudende economische moeilijkheden, waarin Polen verkeert. Daarbij bracht de scherpe kritiek van enige "dogmatici" de positie en de verantwoordelijkheid van Gomulka voor de huidige gang van zaken opnieuw in het geding. Zogenaamd in het belang van de arbeidersklasse verzetten deze oppositionele figuren zich tegen de drastische versoberingsplannen op economisch terrein en tegen de onvermijdelijk geachte massa-ontslagen van overtollig gebleken fabriekspersoneel.

Gomulka en anderen, onder wie Jedrychowski, de voorzitter van het Poolse nationale plan, zijn overtuigd van de noodzaak om thans krachtig in te grijpen. Zij schijnen hierbij de steun te hebben verworven van de overgrote meerderheid van het 75 man sterke centraal comité. Slechts zes Natolinisten zouden daarbij hardnekkig hebben tegengestemd. In de houding van hun voornaamste woordvoerder, Wiktor Klosiewicz, vond het elfde plenum aanleiding genoemde functionaris als lid van het centraal comité te verwijderen en van partijwege te doen berispen. Klosiewicz werd enkele dagen daarna eveneens ontheven van zijn post als plv. minister van arbeid, die hij in de loop van 1957 bij de politieke herschikkingen had verkregen.

Klosiewicz was in oktober/november 1956 als lid van het Politburo der Poolse partij afgezet en mede ontheven van het voorzitterschap van het Poolse vakverbond. Hem werd daarbij verweten de arbeidersbelangen te hebben opgeofferd aan een overijlde en veel te zware industrialisatie van Polen (naar het stalinistische voorbeeld). De betrokkene, die nu als een soort beschermheer van de arbeidersklasse tegen het regiem van Gomulka poseerde, moet in brede kringen der werkende bevolking zeer gehaat zijn.

Op 6 maart 1958 klonk de nagalm van deze zuivering, het afzetten van de eveneens "stalinistische" Stefan Matuszewski als voorzitter van de partij-contrôlecommissie. Matuszewski had eertijds zitting in de door de Sowjet-Russen gedirigeerde "Regering van Lublin", als minister van voorlichting en verwierf nadien een plaats in de Poolse regering, die te Warschau werd geïnstalleerd.

De zuivering in de SED.

De "harde politiek" van Walter Ulbricht voert thans in Oost-Duitsland onverbloemd de boventoon en steunt onmiskenbaar op de gepantserde vuist van de "partij van het nieuwe type" (de SED) en op de Sowjet-bajonetten. Zoals bekend werden in de top van de Oost-Duitse communistische partij in februari jl. enige vooraanstaande figuren weggezuiverd, t.w. Karl Schirdewan en Ernst Wollweber, beiden wegens "fractie-vorming" uit het centraal comité gestoten en Fred Oelsner, op grond van "vergrijpen tegen de partijdiscipline" verwijderd als lid van het Politburo.

Te dien aanzien had "Neues Deutschland" van 8-2-'58 uitvoerige publicaties gedaan "over het fractionele optreden van de groep Schirdewan, Wollweber en anderen". Een kleiner partij-orgaan van de SED, de "Märkische Volksstimme" dagblad voor het district Potsdam, lichtte in zijn nummer van 19-2-58 ten aanzien van die "anderen" een tipje van de sluier op door de naam Gerhardt Ziller te vermelden.

Het gaat hierbij om een vrij belangrijke figuur, die lid van het secretariaat van het centraal comité van de SED was. Ziller heeft in december 1957 zelfmoord gepleegd, nadat Walter Ulbricht hem met politieke ongenade en zuivering zou hebben bedreigd. De tragische dood van Ziller moet de oppositie tegen Ulbricht destijds aanzienlijk hebben verscherpt.

Tot de recente zuivering in de top der SED hebben o.m. de volgende factoren geleid:

1. de brede aversie tegen de persoon Ulbricht als "heerser";
2. de meningsverschillen binnen de SED-partijleiding over het vraagstuk van de Duitse hereniging, (waarbij de oppositie kennelijk bereid scheen voor het bereiken van een oplossing Ulbricht als leider te laten vallen);
3. de strijd of een meer of minder straffe economische politiek gevoerd moest worden, annex de geschillen over het landbouwbeleid,

waarbij Oelszner het opheffen van sommige collectieve bedrijven (Landes Produkt Genossenschaften) voorstond;

4. het pleidooi voor een soepeler beleid, dat meer geestelijke vrijheid zou kunnen bieden (waarbij Schirdewan meer toegeeflijkheid van bovenaf jegens de massa verlangde).

De voorstanders van een straffe bewindsvoering zitten in de Sowjet-zône wederom hoog te paard hoewel de jongste zuivering de oppositie geenszins kan hebben uitgeschakeld. Achter Ulbricht staat thans als tweede man de in Moskou geschoolde "stalinist" Erich Honecker, die in 1956 uit de USSR terugkeerde om in de SED belast te worden met het algemene toezicht op de binnenlandse veiligheid. Hij leidde de agitatie tegen de weggezuiverde functionarissen.

Karl Schirdewan wordt thans publiekelijk gehoond vanwege zijn adviezen om de politieke teugels niet te hard aan te halen en lering te trekken uit de gebeurtenissen in Polen.

De felle agitatie tegen het "revisionistische" gevaar loopt parallel met die door Moskou gevoerd. Zij is de logische consequentie van de houding, die Chroestsjow in augustus 1957 bij zijn bezoek aan de DDR jegens Ulbricht in acht nam. Zoals bekend heeft de Russische partijsecretaris daarbij in het openbaar de lof van de Oost-Duitse partijdictator Ulbricht verkondigd.

Momenteel trachten figuren die in het verleden in politiek ongenade vielen bij de Oost-Duitse partijleider in het gevlei te komen en soms blijkbaar met succes. Zo heeft bijvoorbeeld een hunner, de vroeger weggezuiverde Franz Dahlem, in zijn in 1957 herwonnen hoedanigheid van C.C.-lid, de onvoorwaardelijke afhankelijkheid aan Ulbricht geproklameerd. In een toespraak zijnerzijds tijdens het 35ste plenum beweerde hij, dat iedere partijgenoot moet worden beoordeeld op zijn houding jegens Ulbricht gedurende de novemberdagen van 1956, want in de persoon van Ulbricht valt de imperialistische vijand de partij aan.

Als bijzonderheid kan worden vermeld, dat Dahlem er zelf in zijn rede voor het centraal comité aan herinnerde in oktober 1956 **in Polen getuige te zijn geweest van de daar plaatsgevonden politieke ontwikkeling.** Hij keerde toen ijlings naar Oost-Duitsland terug en vond bij Ulbricht persoonlijk gehoor om alarm te slaan en te adviseren tot onwrikbaar en politiek hard optreden. Vrij kort daarna werd Franz Dahlem weer opgenomen in het centraal comité van de SED.

In de 35ste plenumzitting heeft de Oost-Duitse plv. premier Heinrich Rau op zijn beurt Karl Schirdewan heftig geattacqueerd. Hij insinueerde daarbij, dat deze "van een of andere kant" hulp had verwacht opdat hij in de partij-strijd kon zegevieren. Volgens Rau had Schirdewan "pas in de laatste twee dagen" ongelijk bekend, toen hij bemerkte dat deze verwachtingen ijdel waren. (De toespeling van de plv. premier Rau over de hulp van buiten af houdt misschien verband met het vrij onverwachte terugroepen naar Moskou van Pushkin, tot dan bij de DDR geaccrediteerd als Sowjet-ambassadeur en kort daarna op die plaats vervangen door Pervuchin).

Politiek verhelderend en menigmaal onthullend waren de uitlatingen en uitvoerige mededelingen in het partijdagblad "Neues Deutschland" gedaan over de verhandelingen binnen het Politburo, het 35ste Plenum van het centraal comité der SED en op vele andere bijeenkomsten van de Oost-Duitse partij en staat.

Het dictaat van de macht.

Steeds driester etaleren de machthebbers van Pankow, dat zij in het huidige stadium zo nodig zullen toeslaan om de Duitse Democratische Republiek, de "boeren- en arbeidersstaat", tegen aanvallen te verdedigen. Opvallend zijn daarbij de elementen van vreesaanjaging en terreur, die thans blijkbaar de voornaamste middelen zijn om de rust en orde te handhaven.

Deze machts-politieke sfeer is nog onlangs duidelijk naar voren gekomen in een toespraak van het Politburo-lid Hermann Matern. "Neues Deutschland" van 18 maart gaf over twee pagina's verslag van een conferentie tussen "SPD-functionarissen en functionarissen van de SED en van de FDGB". De besprekingen beoogden het versterken van de zogenaamde linker arbeidersvleugel in (West-) Duitsland. De conferentie werd ook bijgewoond door andere vooraanstaande figuren van de Oost-Duitse partij en vakbeweging, alsmede door Max Reimann, de eerste secretaris van het Centraal Comité der KPD.

Hermann Matern bleek bereid aan een hem gesteld verzoek te voldoen om iets mede te delen over de "kwestie Schirdewan en Wollweber". Hij merkte o.m. op:

"Wij denken er niet aan de arbeiders- en boerenmacht weer prijs te geven. Bij ons laten wij niet toe, dat iemand zich bij de verkiezingen

candidaat stelt, die het kapitalisme weer wil opbouwen. Het gaat immers om de macht en de macht is geen kleinigheid, begrijpt U? Ik ken geen geval in de geschiedenis van de arbeidersbeweging, waarin de arbeidersklasse de macht heeft veroverd door het stembiljet".....

Volgens Matern zou het van de arbeiders stumperachtig zijn als zij aan de bourgeoisie en haar partijen door middel van het stembiljet de gemeenschappelijk veroverde macht weer zouden verspelen.

Dit is dus een indirecte bekentenis van gezaghebbende communistische kant, dat de macht in de Duitse Democratische Republiek wordt uitgeoefend tegen de wil van de meerderheid der bevolking in.

* * *

HOOFDSTUK II - ACTIVITEITEN VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES.

Internationale activiteiten.

De CPN nam de laatste tijd deel aan beraadslagingen buiten Nederland, nl. eind februari met de Franse Communistische Partij (PCF) in Parijs en begin maart met de vertegenwoordigers van de communistische partijen uit België, Luxemburg en Frankrijk in Luxemburg.

Verder werd de CPN uitgenodigd twee afgevaardigden te zenden naar het congres van de Liga van Joegoslavische Communisten, dat 22 april a.s. zal worden gehouden.

Conferentie CPN-PCF.

Vertegenwoordigers van de CPN en de PCF kwamen op 27 en 28 februari in de Franse hoofdstad bijeen.

De CPN-delegatie bestond uit Marcus Bakker, lid van het dagelijks bestuur, Annie Averink, lid van het partijbestuur en Jaap WOLFF, hoofdredacteur van het theoretisch tijdschrift "Politiek & Cultuur".

De Franse partij-delegatie stond onder leiding van Léon Feix, lid van het politiek bureau (dagelijks bestuur), die vergezeld was van Yvonne Dumont en Paul Courtieu, leden van het centraal comité (partijbestuur).

Een communiqué over deze conferentie verscheen in "De Waarheid" en in "l'Humanité" van 4 maart. Hierin spreken de delegaties zich uit tegen het herleven van het Duitse militarisme en het vestigen van bases voor het lanceren van Amerikaanse raketten in West-Europa.

Verder bevestigen de partijen op grond van het proletarisch internationalisme hun ondersteuning van de rechtmatige strijd van de volkeren van Algerije en Indonesië voor hun onafhankelijkheid en hun nationale soevereiniteit.

De delegaties wijzen het dogmatisme af en het revisionisme veroordelen zij met grote kracht. Het revisionisme, zo wordt gesteld, verloochent de leninistische organisatie-principes. Het wil van de partij een soort discussieclub maken. De strijd tegen deze opvattingen staalt en versterkt de communistische partijen.

Het communiqué maakt een vrij magere indruk. Slechts in een enkele passage kan de algemeen-partijsecretaris De Groot de steun - die hij ongetwijfeld gezocht heeft - vinden voor de moeilijkheden waar

hij in de CPN-leiding op het ogenblik mee te kampen heeft.

In een commentaar op het communiqué, geleverd door delegatie-leider Marcus Bakker ("De Waarheid" 6-3-'58), wordt betoogd, dat - aangezien de toestand in beide landen zeer verschillend is - er slechts een enkele zin aan de vakbeweging in het communiqué gewijd wordt nl. "dat beide partijen onverpoosd voor de eenheid in de vakbeweging verder zullen arbeiden". Na uitgeweid te hebben over de kracht van de communistisch georiënteerde vakbond CGT schreef Bakker "dat er ook in Frankrijk een tijd is geweest dat er een kleine linkse vakorganisatie bestond naast de grote door sociaal-democraten overheerste CGT".

Hieruit valt op te maken dat van CPN-zijde is gepoogd een duidelijker uitspraak over de noodzaak van de eenheid in de vakbeweging - dus opheffen van de EVC - in het communiqué opgenomen te krijgen, maar dat de Franse communisten zich daar, gezien hun eigen verleden, niet mee hebben kunnen verenigen.

Grotere overeenstemming konden de partijen vinden in hun afwijzen van het revisionisme, waartegen beide in hun eigen gelederen moeten strijden. "De communisten worden door deze strijd gestaald", aldus het communiqué.

Marcus Bakker tekende hierbij aan:

"Deze uitspraak is niet mis te verstaan. Ze richt zich tegen diegenen, die niets anders doen dan de strijd tegen rechtse groeperingen en opvattingen "betreuren", die praten over "misverstanden" en liefst alle principiële meningsverschillen met de mantel der liefde zouden bedekken. Zelfs op een ogenblik dat Reuter en Brandsen proberen het huis van vier kanten in brand te steken zijn er, die hen liefst binnen zouden vragen om de zaak nog eens bij een kopje thee en een koekje te bespreken".

En vervolgens:

"Een partij, die op het juiste ogenblik de strijd tegen de ondermijners van de partij en van haar beginselen weet te voeren en deze consequent doorzet, kan daarvan alleen maar sterker worden. Het gaat daarbij niet om personen die men al dan niet mag, het gaat er om dat men zich ontdoet van een stroming, die een belemmering vormt voor de massa-actie. Voor die kameraden, die nog geneigd zijn deze strijd uit de weg te gaan, is daarom het overdenken van de aangehaalde passage dubbel en dwars waard".

Uit het voorgaande blijkt dat de strijd van de CPN-leiding zich op dat ogenblik - begin maart - niet meer in de eerste plaats richtte tegen de openlijke oppositie van Reuter en Brandsen, die volgens haar zonder veel verdere omhaal geliquideerd moest worden. De aanval werd nu vooral gericht tegen degenen, die enerzijds de houding van Brandsen c.s. niet goedkeurden maar anderzijds de tegen hen genomen maatregelen afwezen en in het algemeen veel critiek op Paul de Groot en zijn naaste medewerkers hadden.

Tot deze groep behoorden toen o.a. de Tweede Kamerleden, tevens leden van het partijbestuur mevr. Lips-Odinot, partijvoorzitter Gerben Wagenaar en H. Gortzak. De laatste twee hebben zich inmiddels, zoals nader zal worden gereleveerd, openlijk bij Reuter en Brandsen aangesloten.

Bijeenkomst van de vertegenwoordigers van de communistische partijen van Frankrijk en de Beneluxlanden.

Tijdens de herdenking van de Oktoberrevolutie in november 1957 te Moskou werd een verklaring uitgegeven door de vertegenwoordigers van de twaalf partijen uit de landen waar de communisten de staatsmacht in handen hebben. In deze verklaring zeggen zij het nuttig te achten naast de tweezijdige bijeenkomsten van partijvertegenwoordigers conferenties van een groter aantal communistische partijen te beleggen. Zulks om vraagstukken te bestuderen, ervaringen uit te wisselen, elkaars inzichten te bespreken en actie voor gemeenschappelijke doeleinden te coördineren.

Voor West-Europa vond voor het eerst een dergelijke regionale conferentie plaats op 4 en 5 maart, toen in Luxemburg de vertegenwoordigers van de communistische partijen uit Frankrijk en de Beneluxlanden bijeenkwamen.

De Belgen en de Luxemburgers verschenen hier met een sterke delegatie, de Fransen stuurden afgevaardigden die vooral in de departementen aan België en Luxemburg grenzend, belangrijke posities innemen. De CPN was slechts door het partijbestuurslid Nico Luijck vertegenwoordigd. De Franse en Nederlandse delegaties stonden op aanzienlijk lager niveau dan bij de een week eerder gehouden conferentie van de CPN en de PCF. De CPN verwachtte blijkbaar niet veel van deze besprekingen.

Het na afloop uitgegeven communiqué richt zich tegen de Duitse herbewapening en het plan om raketbases in Nederland en de Ardennen te vestigen. De bespreking van deze onderwerpen sluit geheel aan bij de zgn. verklaring over de strijd voor de vrede van de 64 partijen in november 1957 te Moskou.

De zinsnede uit het communiqué: "De delegaties hebben met grote voldoening kennis genomen van de ervaringen verkregen in de acties, die in elk land in de afgelopen tijd zijn gevoerd", kan, voorzover het de CPN betreft, o.a. slaan op de petitie tegen het vestigen van raketbases, die thans op initiatief van de Nederlandse Vredesraad - één van de mantelorganisaties van de CPN - ondernomen wordt.

In een commentaar bij het communiqué schreef de leider van de Franse delegatie Arthur Ramette in "l'Humanité" van 7 maart:

"Op de bijeenkomst in Luxemburg hebben de deelnemers verschillende gemeenschappelijke initiatieven en acties bekeken, die voorgelegd zullen worden aan de respectievelijke partijleidingen om een definitieve overeenstemming te bereiken".

Luirink zal zeker geen volmacht gehad hebben om welk plan dan ook namens de CPN goed te keuren. De algemeen secretaris van de CPN Paul de Groot, moet ongetwijfeld in al dergelijke zaken eerst gekend worden.

Over een veroordeling van het revisionisme valt in het communiqué niets te bespeuren. Paul de Groot kan er dus in zijn strijd tegen de oppositie geen enkele steun in vinden.

Ontwikkeling van het conflict in de CPN.

Met betrekking tot het conflict in de leiding van de CPN kwam gedurende de eerste weken van de maand maart weinig nieuws uit de kring van het partijbestuur. De strijd werd voornamelijk in de EVC voortgezet.

Op de zitting van het dagelijks bestuur van de CPN van 17 maart werd besloten op de eerstvolgende zitting van het partijbestuur de houding van Reuter en Brandsen te bespreken.

In het bijzonder zal hun initiatief besproken worden "om de hulp van politie en klassejustitie in te roepen" ter afwikkeling en oplossing van inwendige organisatorische zaken van de EVC. (Reuter en Brandsen hadden nl. met politiehulp weer bezit genomen van het EVC-

kantoor op de Prinsengracht, waar een tegenbestuur van de EVC-Metaal zijn intrek had genomen).

Verwacht mag worden dat op die partijbestuurszitting Reuter en Brandsen geroyeerd zullen worden.

Gerben Wagenaar contra Paul de Groot.

Op 20 maart deed zich een gebeurtenis voor, waardoor de onenigheid in de CPN-leiding opnieuw openlijk naar voren kwam. Gerben Wagenaar had medio 1957 bij het uitbreken van het conflict aanvankelijk de zijde van Reuter en Brandsen gekozen. Uit het feit dat hem op 30 september 1957 een plaats in het toen nieuw samengestelde dagelijks bestuur van de partij werd toegewezen, kon afgeleid worden, dat Wagenaar het hoofd voor De Groot had gebogen. Sindsdien had de partijvoorzitter zich geheel afzijdig van het conflict gehouden.

Groot opzien baarde dan ook Wagenaar's optreden in een op 20 maart gehouden ledenvergadering van de afdeling Amsterdam van de BNOP/EVC (Bond van Nederlands Overheidspersoneel), waarin hij nadrukkelijk het door De Groot inzake de EVC gevoerde beleid (het oprichten van een schaduw-bestuur) veroordeelde.

Dit optreden van Wagenaar kwam op een voor de partij bijzonder ongelegen tijdstip, aangezien hij CPN-lijstaanvoerder was bij de verkiezingen van de Provinciale Staten in Noord-Holland.

Met een verklaring van het dagelijks bestuur, gepubliceerd in "De Waarheid" van 21 maart, trachtte Paul de Groot de schadelijke gevolgen van dit optreden van Wagenaar zoveel mogelijk te beperken. Hetgeen Wagenaar gezegd heeft moet, aldus de verklaring, als zijn persoonlijke mening beschouwd worden. Een dergelijke mening is door hem nooit in de bijeenkomsten van het dagelijks bestuur naar voren gebracht, ook niet op 17 maart toen de ontwikkeling in de EVC informatief werd besproken. Het dagelijks bestuur betreurt het, dat Wagenaar zijn mening ten beste heeft gegeven zonder eerst overleg te plegen met het dagelijks- en het partijbestuur.

Door een individueel optreden als bovenomschreven - en wel enkele dagen voor de verkiezingen - wordt de reactie de gelegenheid gegeven hiervan profijt te trekken voor haar anti-communistische ophitsing, aldus wordt verder opgemerkt.

Het dagelijks bestuur vertrouwt er tenslotte op, dat de communistische kiezers zich hierdoor niet in verwarring zullen laten brengen.

De bewering als zou het dagelijks bestuur geheel onkundig van het oppositionele standpunt van Wagenaar zijn gebleven klinkt niet geloofwaardig. Het is onwaarschijnlijk dat hij zich stilzwijgend op de bijeenkomst van het dagelijks bestuur van 17 maart bij de beraamde maatregelen tegen de EVC heeft neergelegd.

Terstond na het optreden van Wagenaar zorgde Henk Gortzak voor een tweede verrassing. Openlijk en zonder enige reserve verdedigde hij Reuter en Brandsen een dag later - 21 maart jl. - in een vergadering van de afdeling Amsterdam van de ABWB, de bij de EVC aangesloten Bond van Werkers in het Bouwbedrijf, bekend als het bolwerk van Paul de Groot onder de EVC-bonden.

Gortzak deelde reeds lange tijd beider opvattingen. Begin februari was hij hierover door het partijbestuur berispt.

Meerderheid CPN Tweede Kamerfractie contra De Groot?

Bertus Brandsen komt het eerst in aanmerking het onlangs afgetreden Tweede Kamerlid Frits Reuter op te volgen.

Als Brandsen zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer aanvaardt^{*)} kan, aangezien Mevr. Lips-Odinot tot dusver één lijn getrokken heeft met Gortzak c.s., de merkwaardige situatie ontstaan, dat de **o p p o s i t i e** in de partij de meerderheid in de CPN-Kamerfractie zal krijgen. Tot de oppositionele groep in de Kamerfractie zouden dan behoren: G. Wagenaar, H. Gortzak, Brandsen en Mevr. Lips. Het moet zelfs niet uitgesloten geacht worden dat ook C. Borst zich bij de oppositie zal aansluiten. Aan de kant van de CPN-leiding staan dan slechts Paul de Groot en Marcus Bakker.

*) Dit is inmiddels gebeurd.

De oppositie op grond van de leninistische theorie door Jaap Wolff veroordeeld.

Aan Jaap Wolff is, als redacteur van "Politiek & Cultuur", de taak toegevallen in het nummer van maart 1958 van dit theoretische maandblad van de CPN, het optreden van de oppositie op theoretische gronden te veroordelen. Uit de aard der zaak is Wolff hierbij in de eerste plaats te rade gegaan bij de grote leermeester Lenin. Zijn

artikel bestaat dan ook voor een groot gedeelte uit aanhalingen van en citaten uit Lenins werken. Het optreden van de rechtse fractie Reuter-Brandsen bevestigt, zo betoogt Wolff, eens te meer de juistheid van de principes van Lenin, die de door die fractie vertoonde kleinburgerlijke eigenschappen al in het begin van deze eeuw als het "herenanarchisme" aanduidde.

Reuter en Brandsen stelden zich boven de partij-discipline en beschouwden de leninistische organisatie-methoden als een onverdraaglijke aantasting van hun "autoriteit". Zij hebben ook gepoogd zich te beroepen op de autoriteit en de steun van het Wereldvakverbond, maar, aldus Wolff, het is duidelijk, dat het WVV zich niet kan en zal mengen in partijzaken.

Op grond van Lenins theorie eist Wolff dat de oppositie buiten staat gesteld zal worden nog meer schade aan te richten. Hij besluit zijn artikel met een citaat uit de zgn. "Moskouze verklaring" van de twaalf communistische en arbeiderspartijen (november 1957), luidende: "De gehele ervaring van de internationale communistische beweging leert, dat de vastbesloten verdediging van de marxistisch-leninistische eenheid in de rijen van de communistische partijen en het niet toelaten van fracties en groepjes, die deze eenheid onderrijnen, de noodzakelijke voorwaarden zijn om de taken van de socialistische revolutie en de opbouw van het socialisme en communisme met succes op te lossen".

De Statenverkiezingen 1958.

Het conflict in de leiding van de CPN - aan de vooravond van de verkiezingen sterk manifest geworden door het zich van De Groot afwenden van Wagenaar en Gortzak - heeft het verkiezingsresultaat van de CPN zeer nadelig beïnvloed.

Zonder deze conflict-situatie had de CPN wellicht gezien de bestedingsbeperking, de gestegen werkloosheid en de Sowjetsuccessen met de Spoetnik-kunstmanen - op een handhaving van haar positie, zo al niet op een kleine stijging van haar stemmenpercentage mogen rekenen.

De invloed van het bloedige Sowjet-Russische ingrijpen in Hongarije - nu bijna 1½ jaar geleden - is waarschijnlijk niet meer van grote invloed geweest op het kiezersvolk.

In een laatste, enigszins vertwijfeld aandoende poging de door het conflict in de partijleiding veroorzaakte verwarring tegen te gaan publiceerde "De Waarheid" van 24 maart een drietal oproepen om op de CPN te stemmen, resp. afkomstig van Veteranen uit de Arbeidersbeweging, van figuren die een grote rol gespeeld hebben bij de februaristaking 1941 en van oud-verzetstrijders. Het moet echter wel opgevallen zijn dat personen als de partijvoorzitter en oud-verzetstrijder Wagenaar, de februaristaker Brandsen en de veteraan Gortzak niet tot de ondertekenaars behoorden.

Blijkens de verkiezingsuitslag is de CPN, vergeleken met haar teruggang in 1956, nog iets sterker achteruit gelopen. Het stemmenpercentage bedraagt thans 4,14% in 1956 was dit 4,75% en in 1954 5,32%.

Hoewel landelijk een verlies genoteerd werd van 0.61% boekte Limburg enige winst en bleven Overijssel en Noord-Brabant procentueel gelijk. Kennelijk is de doorwerking van het conflict in de partij buiten het Westen des lands minder groot geweest. De verliezen werden voornamelijk geleden in de grote steden.

Van het totale aantal van 590 Statenzetels bezet de CPN er thans nog 18, zoals in het volgende overzicht geïllustreerd wordt:

	aantal zetels <u>1954:</u>	aantal zetels <u>1958:</u>	verlies <u>_____</u>
Groningen	3	3	-
Friesland	1	1	-
Drente	1	1	-
Overijssel	2	2	-
Gelderland	1	-	1
Utrecht	1	-	1
Noord-Holland	11	8	3
Zuid-Holland	4	3	1
Zeeland	-	-	-
Noord-Brabant	-	-	-
Limburg	-	-	-
T o t a a l	24	18	6

De grote steden.

Van de bijna 33.000 stemmen, die de CPN in vergelijking met 1956 landelijk verloor nam Amsterdam er 12.500 voor zijn rekening (verlies van 2,7 %); Rotterdam 6.900 (verlies van 1,7 %); Den Haag 3.600 (verlies van 0.7 %) en Utrecht 1.050 (verlies van 0.8 %).

In Noord-Holland is zonder twijfel een belangrijk deel van de vroegere CPN-stemmen ten goede gekomen aan de Pacifistisch Socialistische Partij.

Opvallend is dat het aantal blanco stemmen sterk is toegenomen: in Amsterdam steeg dit aantal van 14.000 in 1956 tot 23.000.

De positie van de CPN in Amsterdam is de laatste jaren sterk verslechterd. Van 21.4% in 1954 daalde het stemmenpercentage tot 16.1%. Een verschil van 5.3%. De teruggang in Den Haag, Rotterdam en Utrecht is minder opvallend. Deze blijft echter wel boven het landelijk gemiddelde.

Limburg en Finsterwolde.

De vooruitgang in Limburg, waar een stemmenwinst van 1.049 werd behaald (0,2%), is vermoedelijk ontstaan ten gevolge van de communistische agitatie rond de arbeidsonrust in het mijngebied in 1957.

De communistische meerderheid in de gemeente Finsterwolde, die in 1956 was teruggelopen tot 51,4% is bij deze verkiezingen percentsgewijs beduidend gestegen nl. tot 57,6% (een winst van 78 stemmen).

* *) In bijlage I. is een beknopt overzicht van de verkiezingsuitslag opgenomen.

Nabeschuwing.

Hoewel de partijleiding alles in het werk had gesteld om een forse verkiezingscampagne te voeren, is zij daarin niet geslaagd. Het partijconflict heeft in vele gevallen remmend gewerkt op de verkiezingsactiviteit.

De verspreiding van de veelsoortige pamfletten, vlugschriften, brochures en affiches verliep uiterst traag.

Het bezoek aan de openbare vergaderingen was evenmin bemoedigend. Zo trok een vergadering in Haarlem, waar Paul de Groot sprak, slechts 150 personen. F.Schoonenberg, die in Leiden voor slechts 24 personen

een toespraak moest houden, vergeleek deze groep met de eerste Christengemeente, die tenslotte ook klein was begonnen.

De commentator in "De Waarheid" van 27 maart concludeert dat de verkiezingsuitslag op een opdringen van de reactie wijst. Volgens dit ongesigneerde commentaar, mogelijk van de hand van Paul de Groot, is dit een gevolg van de anti-communistische Hongarije-terreur. De angstaanjagerij is vooral in het Westen nog niet overwonnen als gevolg van het optreden van wat genoemd wordt: de saboterende rechtse groep van Reuter, Brandsen c.s. in de CPN en van hun pogingen om het apparaat van de EVC tot een werktuig van de CPN te maken. Deze groep had in het Westen ook de meeste verbindingen en draagt de directe verantwoordelijkheid voor het stemmenverlies van de CPN. De partij moet de saboteurs onschadelijk maken en zal zich herstellen door de eenheid van actie tegen het rechtse gevaar te smeden.

* * *

[Faint, mostly illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

Mantelorganisaties.

VREDESBEWEGING.

Wereldvredecongres 1958.

Medio januari 1958 vond in de Zweedse hoofdstad een bijeenkomst plaats van functionarissen van de vredesraden van de Scandinavische landen, alsmede die van Finland, Nederland en West-Duitsland. Daarbij was Els de Smit-Kruyt, secretaresse van de Nederlandse Vredesraad, mede aanwezig. Besloten werd het "Volkerencongres voor Ontwapening en Internationale Samenwerking" van 16-22 juli van dit jaar in Stockholm te houden.

Het te Wenen geïnstalleerde internationaal voorbereidingscomité wordt bij de noodzakelijke technische voorbereidselen voor het congres bijgestaan door een in Stockholm werkend sub-comité.

De Wereldvrede raad hoopt van de bijeenkomst in juli een internationale manifestatie voor vreedzame coëxistentie te maken. In dit kader wil men een onderzoek naar de nadelige invloed van de steeds verder opgevoerde bewapeningsbudgetten op de economische gesteldheid der diverse landen.

Ook de Nederlandse Vredesraad zal een aantal afgevaardigden van uiteenlopende overtuigingen naar het congres moeten zenden. Daar de financiële positie van de NVR echter nogal wat te wensen overlaat, is het niet uitgesloten, dat aan de Wereldvrede raad om een bijdrage in de reis- en verblijfkosten van de Nederlandse gedelegeerden zal worden gevraagd.

Het Bureau van de WVR kwam van 22 - 24 maart 1958 te New Delhi bijeen. Ook deze bijeenkomst stond in het teken van het komende wereldvredecongres. Met nadruk werd gesteld, dat men streeft naar de breedst mogelijke deelname, zodat op de regeringen nog sterkere druk dan thans kan worden uitgeoefend.

Fetitie tegen raketbases.

Op 15 januari 1958 nam de Nederlandse Vredesraad het besluit een landelijke handtekeningen-actie te voeren tegen het vestigen van "Amerikaanse raketbases" op Nederlandse bodem. Gedurende februari kon niet worden waargenomen, dat aan het genomen besluit reeds een

definitieve vorm van uitvoering was gegeven. Vermoedelijk hebben de organisatoren in de laatste maanden de te volgen werkwijze besproken.

De leiding van de NVR oordeelde het nuttig de Vredesraad niet als initiatiefnemer van de petitie bekend te maken. Mede hierdoor hoopt men de voorwaarde te scheppen de actie in zo breed mogelijke kring weerklank te doen vinden. Niet strokend met deze klaarblijkelijke opzet is echter de dzz. reeds vorig maal gesignaleerde publicatie in het blad "Vrede" van eind januari. Hierin werd toch vermeld, dat de NVR het initiatief tot het organiseren van een "volksuitspraak" over de vestiging van raketbases had genomen. Ook in een perscommuniqué, dat begin maart door het NVR-secretariaat aan de dagbladen werd gezonden, wordt de NVR met name genoemd. Teneinde de actie een nationaal karakter te verlenen, aldus het persbericht, is op voorstel van enige ondertekenaars besloten de petitie te doen uitgaan van een aantal personen van uiteenlopende levensbeschouwingen. ("De Waarheid" 7-3-'58).

Een zelfde geluid werd vernomen van partijbestuurder Nico Luijck, die lid van de NVR is. Hij sprak tijdens een openbare bijeenkomst, ter gelegenheid van de Internationale Vrouwendag door de NVB op 9 maart te Amsterdam georganiseerd, en spoorde de aanwezigen aan hun beste krachten te geven tot het welslagen van de anti-raketbasesactie, waartoe, naar zijn zeggen, de NVR het initiatief had genomen.

De oorzaak van deze veranderde gedragslijn van de Vredesraad is mogelijk, dat met name de communisten in de vredesbeweging een openlijk optreden van de NVR wensten.

Dit kan verschillende redenen hebben. In de eerste plaats houdt het komende internationale volkerencongres te Stockholm nauw verband met de huidige campagne tegen de vestiging van raketbases. Tot nu toe is er geen poging gedaan het initiatief van de Wereldvredesraad in dit opzicht te camoufleren. Een ontkennen van de rol van de Nederlandse Vredesraad bij de organisatie van het petitionnement zou het toch al gerozen wantrouwen veeleer kunnen doen toenemen.

Anderzijds zien de communisten in deze campagne wellicht een nieuwe kans om eniger mate uit het politieke isolement te komen. Het is duidelijk geworden, dat sommige niet-communisten wel bereid zijn op dit terrein met de Nederlandse Vredesraad samen te werken, mits dit op voet van gelijkheid geschiedt en niet onder de leiding van een communistische (mantel)-organisatie.

Willen de communisten zulk een mogelijkheid van samenwerking riet in de kiem smoren, dan dient wel de naam van de Vredesraad te worden genoemd, doch dan zal tevens moeten worden voldaan aan de wensen van de toekomstige niet-communistische partners.

Op de definitieve handtekeningenlijsten, waarvan de tekst een onderdeel vormde van het vorengenoemde perscommuniqué, wordt dan ook niet over de NVR gerept. Als secretariaat wordt het adres vermeld van de communistisch georiënteerde mevrouw A.M. Weber-de Hondt, die geen deel uitmaakt van de NVR.

Het duurde tot medio maart voor er enige tekening kwam in de te volgen gedragslijn bij het inzamelen van de handtekeningen. Waarschijnlijk zal het accent gelegd worden op plaatselijke acties, waarbij lokaal vooraanstaande personen vooraf zullen worden benaderd. De namen van deze personen zullen dan worden gebruikt om in de gemeente hunner inwoning propaganda voor de actie te maken.

Vereniging "Nederland-USSR".

Expo 1958.

De aandacht van de Vereniging "Nederland-USSR" is op het ogenblik vooral gericht op de aanstaande opening van het Sowjet-Russische paviljoen op de Wereldtentoonstelling in Brussel.

"De regering van de USSR beschouwt de Brusselse Wereldtentoonstelling niet alleen als een gelegenheid, om het beste en mooiste van haar land te doen zien, maar bovenal als een krachtig middel, om de goede verstandhouding en het begrip der volken onderling te dienen" - aldus besluit een artikel over de Expo 1958 in het februarinummer van het maandblad "Nederland-USSR".

In een aantal afdelingen van de vereniging worden dagreizen per autobus naar de tentoonstelling voorbereid. Zo men er dan al niet in slaagt een levendige uitwisseling tot stand te brengen tussen de Sowjet-Unie en Nederland, dan wil men toch trachten een propaganda-graantje mee te pikken van de Sowjet-Russische manifestaties in de Belgische hoofdstad.

Opheffing van de WOKS.

In de Sowjet-Unie heeft intussen een nogal ingrijpende wijziging plaats gevonden, waarbij de organisatie van de WOKS, de Sowjet-

Russische vereniging voor culturele betrekkingen met het buitenland op de helling kwam. De WOKS is 32 jaar geleden opgericht en onderhield sindsdien via de Sowjet-Russische diplomatieke vertegenwoordigingen culturele betrekkingen met een groot aantal landen. Alleen al door de centrale plaats van de WOKS - van waaruit verbindingen naar diverse landen liepen - stond zij boven de verenigingen of instanties in het buitenland, waarmee contact werd onderhouden.

Moskou wil nu klaarblijkelijk een einde maken aan de "bevoogding" van deze betrekkingen door de WOKS. Derhalve hebben de Russen besloten de WOKS op te heffen onder gelijktijdige oprichting van een aantal bilaterale "verenigingen van vriendschap en culturele relaties met het buitenland". Wanneer de Sowjet-Russische autoriteiten nu in het kader van de vreedzame coëxistentie tegenover het buitenland willen tonen dat zij bij de culturele uitwisseling prijs stellen op onderlinge gelijkwaardigheid, dan kunnen zij op het bestaan van de nieuwe bilaterale verenigingen wijzen.

Een en ander impliceert echter niet, dat Moskou de bevoorrechte positie van de WOKS zonder meer heeft prijsgegeven. Op de conferentie namelijk, waar zogenaamd door de nieuwe op bilaterale basis opgerichte verenigingen unaniem werd besloten tot opheffing van de WOKS, kwam het tevens tot de oprichting van een overkoepelende "Unie van Sowjetverenigingen van vriendschap en culturele relaties met het buitenland".

De verschillende secties, bezittingen en de inventaris van de WOKS zullen naar de nieuwe Unie overgaan.

Een en ander komt erop neer, dat de Unie niet anders is dan een nieuwe verschijningsvorm van de oude WOKS.

JEUGDBEWEGING.

Het VIIe ANJV-Congres.

Het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond heeft nu wel de laatste hand gelegd aan de voorbereidende werkzaamheden voor het met Pasen te houden congres. Van begin 1958 af is er in bestuurskringen hard aan gewerkt, temeer waar Joop Wolff en diens echtgenote Catrien Bultje aan de voorbereiding geen deel namen. Beide "veteranen" verblijven immers als geruime tijd in de Sowjet-Unie.

Het maart/april nummer van het ANJV-maandblad "Jeugd" brengt een aan de discussiegrondslag gewijd hoofdartikel. Na goedkeuring

door het hoofdbestuur is deze in de afdelingen besproken. In gevolge het communistische parool zal ook het ANJV congres bijzondere aandacht besteden aan de actie tegen het aanleggen van raketbases in Nederland. In mei a.s. zal, zo kondigt het hoofdbestuur aan, een grote campagne onder de Nederlandse jeugd beginnen.

Op het congres komt ook het initiatief aan de orde om met Kerstmis 1958 een groot nationaal festival voor vrede en vriendschap te organiseren. De bedoeling is zoveel mogelijk deelnemers te requireren uit niet-communistische bevolkingsgroepen, met name jeugdige sociaal-democraten. De discussiegrondslag bevat dan ook instructies aan de leden om met spoed te proberen in die kringen contacten te leggen.

Het ANJV-paascongres zal zich voorts bezig houden met een nieuwe beginsel-verklaring en met de verkiezing van een nieuw hoofdbestuur.

Het congres krijgt een drietal rapporten voorgelegd, respectievelijk handelend over de militaire dienst, de plattelandsjeugd en de vakopleiding van jongeren. Geenszins betekent dit, dat het ANJV zich in het verleden intensief met deze aangelegenheden heeft beziggehouden. Nog onlangs werd er bijv. over geklaagd, dat de ANJV-leiding zo goed als geen contacten onderhoudt met dienstplichtigen.

Het ANJV en de plattelandsjeugd.

Sinds de Internationale Conferentie van Plattelandsjeugd (Wenen 1954) heeft het ANJV aan de plattelandsjeugd maar weinig meer dan theoretische aandacht besteed. In februari jl. echter werden in een tweetal plaatsen in Friesland filmvoorstellingen voor jonge werklozen georganiseerd. Namens het hoofdbestuur sprak Wim Swart daar uitvoerig over de gevolgen van de bestedingsbeperking voor de plattelandsjeugd. Het maandblad "Jeugd", waarin een en ander werd vermeld, gewaagde hier van een aarzelend begin. De redactie hoopte evenwel, dat dit soort bijeenkomsten een grote campagne tegen de werkloosheid van de plattelandsjeugd zou inluiden.

Hoewel ongetwijfeld het platteland voor het ANJV niet zonder betekenis is, dienen deze filmvoorstellingen toch in de eerste plaats gezien te worden als een "opfrissertje" voor het congres.

Het VIIe Wereldjeugdfestival.

Op 8 december 1957 kwamen in Wenen afgevaardigden van nationale festivalcomité's en vertegenwoordigers van de Wereldfederatie van Democratische Jeugd en de Internationale Unie van Studenten in vergadering bijeen om over de vraagstukken rond het komende Wereldjeugdfestival van gedachten te wisselen. Men wil de traditie van de tot nu toe gehouden festivals voortzetten en zo mogelijk verrijken. De aanwezigen waren unaniem van mening dat aan elke nationale en internationale jeugdorganisatie, desgewenst zonder discriminatie, toegang moet worden verleend tot het VIIe Wereldjeugdfestival. Bovendien werd het noodzakelijk geacht de deelnemers in staat te stellen vrij en op vriendschappelijke manier over hun opvattingen met andersdenkenden te spreken. Men besloot op een zo groot mogelijke schaal contact op te nemen met jeugdorganisaties van uiteenlopende politieke en godsdienstige overtuiging. Gedacht werd daarbij aan culturele, studenten-, vrouwen-, sport-, en ontspanningsverenigingen alsook aan de vakbondsjeugd.

In Wenen werd een soort van secretariaat gevestigd, voorlopig belast met verdere voorbereidende werkzaamheden. In de loop van januari besloot dit comité van 23 tot 27 maart in Stockholm een bredere bijeenkomst te beleggen.

Op deze vergadering - waar een nieuw internationaal voorbereidingscomité werd benoemd - waren veel meer nationale organisaties vertegenwoordigd dan op de internationale bijeenkomst, waar het voorbereidingscomité van het vorige Wereldjeugdfestival werd gevormd. In de samenstelling van de Nederlandse delegatie kwam dit mede tot uiting. Deze bestond nl. ditmaal uit Peter Boevé, voorzitter van het Nederlands Festivalcomité; Jan de Boo, lid van het ANJV-secretariaat en voorzitter van de OPSJ; Leo Jacobs, voorzitter van de Sociaal-Democratische Studentenvereniging "Politeia" en Eric de Vrede, voorzitter van de jongerengroep in "Kerk en Vrede".

De aanwezigen wisselden uitvoerig van gedachten over de datum, de plaats, het karakter, het aantal deelnemers en de financiering van het komende jeugdfestijn.

Voor wat de plaats betreft, deze stond aan het eind van de eerste dag van de conferentie, op 23 maart, nog niet vast. Men sprak toen nog over: waarschijnlijk Wenen of Praag.

De organisatoren achtten het ongetwijfeld van groot belang, ook al met het oog op de beraamde bredere opzet, het komende festival in een land vóór het IJzeren Gordijn te doen plaats vinden. Men was echter afhankelijk van de toestemming der Oostenrijkse regering. Blijkbaar is deze afgekomen, want een latere publicatie in "De Waarheid" vermeldde Wenen als de gekozen plaats van samenkomst.

VROUWENBEWEGING.

Internationale Vrouwendag.

Ter gelegenheid van de viering van de Internationale Vrouwendag (8 maart) werden in verschillende gemeenten van ons land openbare bijeenkomsten belegd en demonstraties gehouden. De NVB had daartoe een aantal plaatselijke initiatief-comité's opgericht. Op de meeste bijeenkomsten werd een film vertoond of trad een zangkoor op. De festiviteiten stonden in het teken van de strijd voor de vrede, voor de rechten van de vrouw en tegen de bestedingsbeperking.

De "vredesleuze" van de dag was ook hier: Actie tegen de aanleg van raketbases.

Uiteraard was de bijeenkomst in Amsterdam de belangrijkste. Aan de vergadering aldaar ging een demonstratie van ca. 275 deelnemers vooraf. Vlaggen van verschillende landen werden meegevoerd, alsook spandoeken met een tiental leuzen. Langs de route werden voorts pamfletten verspreid waarop juist die leuzen waren vermeld, die niet in de oprocht mochten worden megedragen.

's Avonds vond in Krasnapolsky een openbare, door ongeveer 1000 personen bijgewoende vergadering plaats. Annie Averink, secretaresse van de NVB, ging in haar redevoering uitvoerig in op de belemmeringen, die volgens haar van overheidswege aan de demonstratie in de weg waren gelegd. Vervolgens riep Nico Luirink, als lid van de Nederlandse Vredesraad, de vrouwen op het initiatief van de NVR, het beginnen van een grootscheepse campagne tegen de aanleg van raketbases, tot een succes te maken.

Tenslotte werd in een motie een beroep gedaan op de leden van de Tweede Kamer om in Nederland geen raketbases toe te laten.

Ondersteuning van de zijde van de CPN.

In het partijdagblad van 8 maart publiceerde het dagelijks bestuur van de CPN een oproep inzake de Vrouwendag. De jaarlijkse viering van de Internationale Vrouwendag, zo werd gesteld, stond meer dan ooit in het teken van de verdediging van de rechten van de vrouw en de bescherming van het gezin. Ook hier werd verband gelegd met de bestedingsbeperking en de goedkeuring der regering inzake de aanleg van raketbases. Het dagelijks bestuur riep deswege alle partijleden en medestanders op deel te nemen aan de te organiseren bijeenkomsten en demonstraties.

Het IVe Congres van de IDVF.

Op de ~~laats~~ gehouden zitting van het Bureau van de Internationale Democratische Vrouwen Federatie (IDVF) werd besloten van 1-5 juni a.s. in Wenen het IVe Wereldcongres te beleggen.

Het congres zal eigenlijk uit drie conferenties bestaan, waarin de gedelegeerden van 80 landen zich met de volgende onderwerpen zullen bezig houden: verbetering van de levensomstandigheden; gelijkberechtiging van de vrouw t.a.v. haar taak als moeder, als werkende vrouw en als burgeres en de opvoeding van de jeugd in de geest van vrede en vriendschap tussen alle volkeren. Voorts staan het verbod van atoomwapens en het vreedzaam gebruik van kernenergie op de agenda.

Het ligt in de propaganda-lijn der communisten, dat de jaarlijkse zitting van het Internationaal Moedercomité, van 20-22 februari jl. in Sofia, zich ongeveer met dezelfde punten bezig hield als die op de agenda voorkomen van het komende IDVF-congres. Het Internationaal Moedercomité is immers nauw gelieerd aan de IDVF en moet als mantelorganisatie daarvan beschouwd worden.

* * *

VAKBEWEGING.

Reacties op de EVC-"ledenbrief".

Ter bespreking van de reacties op de in het vorige maandoverzicht besproken "ledenbrief" kwam het verbondsbestuur der EVC op 25 februari weer bijeen. Het secretariaat had een "verklaring" opgesteld, waarin de houding van de EVC-bouwvakbond, de ABWB (die de ledenbrief niet aan de leden had willen doorzenden) werd veroordeeld en de ABWB-voorzitter Wessel Hartog als de kwade genius werd afgeschilderd. Deze voor publicatie bestemde verklaring werd goedgekeurd met 9 stemmen tegen 4. Met W. Hartog voornoemd, stemden tegen: Annie Verplak (ATEK-textiel), C.F.Helmers (ABHM-hout en meubel) en F. Meis (ABT-transport). Afwezig was H. Schuur (BLZ-landbouw en zuivelarbeiders). Hij behoort ook tot de groep, die zich tegen Reuter en Brandsen keert.

Begin maart was de situatie zo, dat een viertal EVC-bonden, de hiervoren genoemde ABWB, ABHM, ATEK en BLZ, zich bij meerderheid van stemmen tegen Reuter c.s. had uitgesproken. Zij eisten alle het aftreden van Reuter en Brandsen en het binnen twee maanden bijeenroepen van een buitengewoon congres.

Verdere afbraak van de EVC.

De CPN wilde nu ook proberen zich van "De Metaal", de best georganiseerde en invloedrijkste bond van de EVC, meester te maken. Zij kon daarbij echter niet direct rekenen op een meerderheid in het hoofdbestuur, zoals bij de vorenvermelde vier bonden het geval was.

In de nu volgende strijd heeft de EVC-Rotterdam een bijzondere rol gespeeld.

Reeds op 18 februari jl. oordeelde het bestuur van de plaatselijke centrale der EVC in de Maasstad, dat Reuter en Brandsen op kosten van de EVC een "persoonlijke aangelegenheid" wilden uitvechten. Zij toonden zich hierover verontwaardigd en verklaarden het gelijk aan de kant van de CPN te zien.

Het bestuur van "De Metaal"-Rotterdam (welke afdeling in deze dagen intensief werd "bewerkt" door de CPN-partijbestuurder F. Diaz Bauste) kwam enige dagen later bijeen en schreef voor 27 februari

een ledenvergadering uit. De agenda vermeldde een motie van wantrouwen tegen Reuter en Brandsen alsmede tegen de bezoldigde hoofdbestuurders van "De Metaal", A.N. v.d. Broek en J. Bussink.

Het landelijk dagelijks bestuur van "De Metaal" trachtte deze aanval te pareren door zich rechtstreeks per gestencild schrijven tot de leden te Rotterdam te richten. Deze werden opgeroepen de uitgeschreven afdelingsvergadering niet te bezoeken. Daarbij werd gesuggereerd dat de kennelijke opzet tot het uitrangeren van Van den Broek en Bussink zijn oorsprong vond in aanwijzingen van Paul de Groot, zoals vervat in diens recente artikelen-reeks in "De Waarheid" contra bepaalde EVC-bestuurders. De algemene partijsecretaris had nl. geschreven: "Hoe sneller deze groep buiten staat zal worden gesteld om nog meer schade aan te richten, des te beter zal het voor de verwezenlijking van de eenheid van actie zijn".

Het ingrijpen van het dagelijks bestuur van "De Metaal" heeft echter niet kunnen verhinderen dat de bedoelde vergadering van 27 februari toch doorging. Zij trok zelfs voor een ledenbijeenkomst een meer dan normaal aantal bezoekers.

De bovenvermelde motie tegen Van den Broek e.a. werd aangenomen met als enige tegenstemmer. A.P. Hendriks, de in Rotterdam woonachtige landelijk penningmeester van "De Metaal".

Het in Amsterdam gevestigde landelijk secretariaat van "De Metaal" verklaarde onmiddellijk daarna per (nieuwe) circulaire aan de Rotterdamse leden, dat zes afdelingsbestuurders zich door hun handelingen "buiten de organisatie hadden geplaatst en zichzelf van het lidmaatschap van de bond hadden beroofd" (Onder hen zijn de hoofdbestuurders G. Sterkman en L. de Kruis en drie bondsraadsleden).

Ook verweet het secretariaat nog aan het afdelingsbestuur te Rotterdam, dat dit de contributie niet zo als gebruikelijk aan de bondspenningmeester Hendriks had afgedragen.

In "De Waarheid" van 5 maart protesteerde G. Sterkman tegen de inmenging van het landelijk secretariaat van "De Metaal" in de Rotterdamse organisatie. Hij verklaarde zijn roeyement niet te erkennen, evenmin als, naar zijn zeggen, de andere bestuurders dit deden. Stellig zal hij zich over de te volgen tactiek met het partijbestuur der CPN hebben beraden. De ontwikkeling van zaken in de daarop volgende dagen wekt namelijk sterk de indruk dat gehandeld werd volgens een van te voren opgesteld plan-de-campagne.

De "putsch" in De Metaal.

Het secretariaat van "De Metaal" had voor 8 maart een hoofdbestuursvergadering uitgeschreven, uit veiligheidsoverwegingen niet in het met andere EVC-bonden gedeelde kantoorgebouw aan de Prinsengracht te Amsterdam, doch in een zaaltje van "Krasnapolsky". Weinige ogenblikken na de opening der vergadering door Van den Broek kwamen de twee niet uitgenodigde geroyeerde hoofdbestuurders G.Sterkman en L. de Kruis binnen, vergezeld van 24 leden van de bondsraad. De binnengedrongen bestuurders eisten onder bedreiging van geweld bijeenroeping van de reeds lang uitgestelde bondsraad op de volgende dag, zondag 9 maart.

De voorzitter A.N.v.d.Broek weigerde op dit ultimatum in te gaan, schorste de vergadering en deelde mede, dat deze in het (verbondsbestuurs)-kantoor aan de Vondelstraat zou worden voortgezet. Hij vertrok hierna, vergezeld van vier hoofdbestuurders. In de zaal bleven nog zeven hoofdbestuurders met de vierentwintig bondsraadsleden achter. Zij besloten op grond van tevoren door het partijbestuur van de CPN ontvangen instructies, nu zelf de bondsraad op zondag 9 maart bijeen te laten komen. Een aantal daartoe aangewezen bestuurders ging hierop naar Felix Meritis, waar voor hen de te volgen gedragslijn werd uitgestippeld. Op de afgesproken tijd kwamen de volgende dag zes hoofdbestuurders en zevenentwintig bondsraadsleden bijeen. (Het voltallige hoofdbestuur telt twaalf leden; de bondsraad in totaal eenendertig). Met algemene stemmen werd nu besloten de dagelijkse bestuurders A.N.v.d.Broek, J.Bussink en A.P.Hendriks in de uitoefening van hun functies te schorsen. Hun wordt verweten, dat zij de eenheid van actie in de bedrijven hebben geschaad, eigenmachtig het Rotterdamse afdelingsbestuur hebben geroyeerd en weigeren vergaderingen uit te schrijven. In een tijdelijk nieuw hoofdbestuur werden gekozen: P. Bakker, H. Cohen, G.Sterkman, L. de Kruis, D.Kuiters en C.Haringa. Alleen de laatste had zitting in het oude hoofdbestuur.

Tenslotte werd nog besloten het EVC-kantoor aan de Prinsengracht, waar het hoofdbestuur en de afdeling Amsterdam van "De Metaal" zetelt, door drie hoofdbestuurders te bezetten.

Het oude secretariaat van "De Metaal", deze schorsingsmaatregelen volkomen negerend, zond op 10 maart een verklaring aan de pers, waarin werd gezegd, dat het optreden van tegen de dagelijkse leiding opgestookte elementen op 8 maart een hoofdbestuursvergadering onmogelijk had gemaakt. De bedoeling hiervan was geweest bestuurders, betrokken bij meningsverschillen met de CPN-leiding, tot elke prijs weg te werken. Zij werden met geweldpleging bedreigd, opdat zij, geïntimideerd, hun functies ter beschikking zouden stellen, doch, aldus deze verklaring, zonder resultaat.

Het gebruikmaken van één kantoorpand door twee elkaar fel bestrijdende groepen heeft tot gevolg gehad, dat Reuter en Brandsen op 13 maart aangifte deden van huisvredebreuk. De politie heeft nadien drie personen te weten H. Cohen, J.A. Herders en een typiste, gelast het perceel te verlaten, waaraan zij terstond voldeden.

Dit in communistische kring totaal ongebruikelijke inroepen van politie-assistentie in interne geschillen ontketende een storm van verontwaardiging. In "De Waarheid" van 14 maart noemde F. Baruch dit "het laatste argument van Reuter". Geen arbeider zal hun z.i. ooit kunnen vergeven zich van "het symbool en het werktuig der reactie" te hebben bediend om hun verloren positie te verdedigen. Het is wel duidelijk dat door deze complicatie de haat en nijd wederkerig nog zijn toegenomen en de tegenstellingen zich aanmerkelijk hebben toegespitst. Een symptoom daarvan vormt ook de mishandeling van de landelijk penningmeester R. Smid in de avond van de 11e maart, door voornamelijk onbekende personen.

Twee EVC-leidingen.

"Voorlopige commissie" tegenover EVC-secretariaat.

Een soortgelijke tactiek van bestrijding als werd toegepast in "De Metaal", volgde de CPN-leiding tegen het centrale EVC-bestuur (Reuter en Brandsen). Een aantal bestuurders van vijf EVC-bonden maakte daartoe tezamen en in vereniging front tegen het landelijk secretariaat van de EVC.

Op 18 maart kwamen vertegenwoordigers van de ABWB(bouwvak), De Metaal, ABHM(hout en meubel), BLZ(land- en zuivelarbeiders) en ATEK(textiel) bijeen.

Het huidige EVC-secretariaat. (Reuter, Brandsen en Smid) weigert af te treden, aldus constateerden zij, en wil geen congres bijeenroepen, zelfs geen algemene hoofdbesturenvergadering beleggen. Daarom besloten de vertegenwoordigers van de hiervoren vermelde vijf EVC-bonden:

1. Het huidige EVC-secretariaat niet langer te erkennen.
2. Een voorlopige commissie te vormen voor het contact tussen de bonden onderling, tot aan het volgende congres.
(In deze commissie hebben zitting: W. Hartog en A. Korlaar van de ABWB, P. Bakker en C. Haringa van "De Metaal", H. Schuur en U.v.d. Schans van de BLZ, C.F. Helmers en C. van Dijk van de ABHM, H. Bijkerk en Annie Verplak van de ATEK, alsmede F. Meis en M. Boshart van de ABT (transport), waarvan het hoofdbestuur zich op 9 maart eveneens tegen Reuter, Brandsen c.s. keerde).
3. Een algemene hoofdbesturenvergadering - hoogste instantie tussen twee congressen - op 29 maart te houden ter verkiezing van een voorlopig EVC-secretariaat. De agenda bevat verder het voorstel binnen twee maanden een buitengewoon congres te beleggen en ontslagen medewerkers weer aan te stellen.
(Opm.: Het verbondsbestuur ontsloeg nl. A. van Rijkom, redacteur van "Werkend Nederland", M. Meyer, hoofd bureau buitenland, en C. van Dillen van het bureau rechtsbijstand).
4. De contributie-afdrachten voor het verbondsbestuur tot aan het congres zelf te beheren.
5. Een manifest over de genomen maatregelen te verspreiden.
6. Het Wereldvakverbond van de ontwikkeling binnen de EVC op de hoogte te stellen door W. Hartog en P. Bakker.

Achter de schermen gedirigeerd door het partijbestuur van de CPN heeft hier dus een "machtsovername" plaats gehad, waardoor de gezagspositie van het in 1956 gekozen ~~veertien~~ ~~man~~ ~~sterk~~ verbondsbestuur der EVC ernstig is ondermijnd. Hierbij heeft men zich weinig van statutaire bepalingen aangetrokken. In het geval van "De Metaal" zijn - wat de eis tot het bijeenroepen van de bondsraad aangaat - de reglementaire voorschriften nog wel gevolgd. Ten aanzien van het verbondsbestuur der EVC doet zich echter de omstandigheid voor, dat de meerderheid daarin (9 tegen 5) achter Reuter en Brandsen staat. Het gezag van deze verbondsbestuurders is echter aanzienlijk ondergraven aangezien hun positie in hun eigen bonden wankel is geworden. Dit geldt

niet alléén voor A.N.v.d.Broek en J.Bussink ("De Metaal") doch ook voor D. Kleinsma (Transport) en voor G.Groot Rössink en W.Brinkman van de BNOP (Overheid). De laatste twee hebben de meeste hoofdbestuurders van de BNOP nog wel achter zich, doch een aanzienlijk aantal kaderleden sprak zich op 20 maart in georganiseerd verband tegen hun beleid uit.

Situatie in de kleinere EVC-bonden.

De "voorlopige commissie" der EVC kondigde in haar verklaring aan, dat de BHBV (handel en geld) en de ANBH (Hotel) hun vertegenwoordigers in dit college nog zullen aanwijzen. De partijleiding heeft in deze kleine bonden haar strijd gevoerd met behulp van de ledenvergadering. Hier werd de beslissing dus op nog lager niveau geforceerd. Deze ledenvergaderingen, op ongebruikelijke wijze bijeengeroepen, besloten de bezoldigde bestuurders J.S.Pieters (BHBV) en H.Scholten (ANBH) te ontslaan. Ook in een andere kleine bond, de "Grafische", heeft een ledenvergadering, evenals de vorenvermelde te Amsterdam belegd, zijn beide hoofdbestuurders W.P.Sindorf en J. Grootentoeers geroyeerd en zich achter de "voorlopige" commissie gesteld. De kleine spoorbond, de ABV, schijnt nog in meerderheid de zijde van Reuter c.s. te kiezen. Dit zet echter maar weinig zoden aan de dijk, want het zwaartepunt in de EVC ligt bij "De Metaal" en de bouwvakbond. Op het tweede plan volgen dan de ABT (transport), BNOP (Overheid) en Chevofa (chemische en voedingsbedrijven).

Momenteel heeft de centrale EVC-leiding nog slechts de BNOP, Chevofa en ABV - of strikt genomen alleen de meerderheid der hoofdbestuurders - van deze bonden achter zich.

De krachtsverhouding in het conflict.

De positie waarin Reuter c.s. verkeren is vooral daarom zo zwak, omdat de door hen verwachte steun van de overgrote meerderheid der niet-partijgangers in de EVC fictief is gebleken. Deze groep van niet-communisten is maar zelden tot vergaderbezoek te bewegen en nog minder tot ageren in de politieke sfeer. De kwestie van het meer of minder ingrijpen van de CPN in EVC-aangelegenheden is kennelijk een zaak waarvoor zij niet warm lopen. Overigens hebben deze niet-partijgangers in de EVC voor het merendeel een zekere binding

met de CPN.

De actieve en leidende kern van de EVC-bonden heeft steeds voornamelijk uit communisten bestaan. De oppositie tegen het partijbestuur van de CPN komt voor het merendeel ook uit deze gelederen voort. Doordat zij echter de band met de CPN hebben doorgekneden of thans met de CPN op uiterst gespannen voet staan, hebben zij hun prestige onder de CPN-getrouwen in de EVC vrijwel geheel verloren. In feite gaat de strijd in de EVC tussen hen die de partijleiding onvoorwaardelijk volgen en hen, die het vertrouwen in Paul de Groot hebben opgezegd. De groep van getrouwen heeft het gehele apparaat van de CPN (inclusief "De Waarheid") achter zich. Door deze machtspositie is de strijd wel zeer ongelijk.

Paul de Groot beweert thans geenszins de bedoeling te hebben de EVC te liquideren. Tot elke prijs wil hij echter voorkomen, dat de EVC zich kan ontwikkelen tot een organisatie waarin anti-communisme kan gedijen.

In elk geval zal zijn aanhang er wel in slagen binnen enkele maanden een buitengewoon congres te doen bijeenroepen, dat dan waarschijnlijk geheel beheerst zal worden door lieden, die de partijlijn stipt zullen volgen.

Voorlopig ziet het er nog naar uit dat het verbondsbestuur van de EVC (minus de vijf CPN-getrouwen) nog zal trachten het getij te doen keren. Het verbondsbestuur is er in geslaagd de uitgave van "Werkend Nederland" voort te zetten, buiten de communistische drukkerij Dijkman om. De uitgave van de EVC-kadergids is echter stopgezet. Als tegenwicht tegen de publicaties in "De Waarheid" - en in zekere zin als vervolg op de bekende "ledenbrief" geeft het EVC-secretariaat sedert 18 maart informatie-bulletins uit. Daar de kolommen van "De Waarheid" niet voor de oppositie openstaan, worden door haar uitgeven perscommuniqué's alleen door enkele niet-communistische dagbladen opgenomen. Dat geeft de CPN weer een nieuw wapen in de hand om de tegenstanders in de EVC verdacht te maken.

Uit het 4e nummer van het "informatie-bulletin" blijkt reeds dat er van beide kanten aan de contributie-inners van de EVC wordt getrokken.

De financiële basis van de Eenheids Vak Centrale was voor het conflict reeds zwak en kwetsbaar. Enkele bonden hebben thans de gebruikelijke afdracht aan het verbondsbestuur gestaakt. Veel EVC-leden weigeren momenteel hun contributie aan de incasseerders te voldoen. Het verbondsbestuur der EVC heeft thans onder deze omstandigheden de grootste moeite om zich in financieel opzicht staande te houden.

EVC en WVV.

In "Politiek en Cultuur" van maart 1958 heeft de hoofdredacteur Jaap Wolff een artikel van acht bladzijden gewijd aan een bestrijding van "de fractie Reuter-Brandsen". Het bevat een opmerkelijke passage over de verhouding EVC-WVV (Wereldvakverbond).

Reuter c.s. hebben, aldus Wolff, gepoogd zich te beroepen op de autoriteit en de vermeende steun van het WVV,

"Maar het is duidelijk dat het WVV zich niet kan en zal mengen in partijzaken. Het onderhoudt natuurlijk betrekkingen met de EVC, die bij het verbond aangesloten is, maar treedt uiteraard niet op als geluidsversterker voor een opportunistisch kabaal tegen de communistische partij".

In M.O. no. 2-'58 blz. 25 werd reeds gewezen op het contact van de EVC-leiding met het WVV-secretariaat te Praag. Inmiddels is gebleken, dat de secretaris van de Chevofa/EVC, E. Sip, tussen 14 en 18 maart jl. een reis naar Praag heeft gemaakt, in de plaats van de landelijk penningmeester der EVC, Rein Smid. Deze was als lid van de financiële contrôle-commissie van het WVV opgeroepen, doch niet in staat te vertrekken, daar hij op 11 maart door onbekende personen ernstig werd mishandeld.

Het EVC-verbondsbestuur zal de kans wel hebben aangegrepen om zijn zaak opnieuw bij het WVV-secretariaat te bepleiten en mogelijk zelfs geldelijke steun te verzoeken. Hoe het WVV hier tegenover staat en of het terzake een duidelijke uitspraak zal doen, is voorshands niet bekend.

Het officiële orgaan van de Sowjet-Russische vakvereniging "Trud" publiceerde tegen het einde van maart zonder commentaar een "brief uit Nederland" waarin o.m. wordt gezegd, dat de "voorlopige commissie" uit de EVC heeft besloten verslag aan het WVV uit te brengen over de

toestand in de EVC. Overigens wordt in kritische zin het optreden van de groep Reuter-Brandesen behandeld. Haar weigering tot het bijeenroepen van bondsraads- en ledenvergaderingen, haar houding inzake de Haagse bouwvakstaking en het uitgeven van de EVC-ledenbrief en tenslotte het inroepen van politiehulp in de strijd om het bezit van de bondsgebouwen, worden scherp gelaakt.

* * *

HOOFDSTUK III - OVERIGE GROEPERINGS.

Pacifistisch Socialistische Partij (PSP).

De PSP, die in februari jl. één jaar bestond, had voor de Statenverkiezingen slechts kandidaten gesteld in de provincie Noord-Holland.

Naar verluidt zou het besluit van het PSP-gewest Noord-Holland tot deelname aan de verkiezingen in de partij aanvankelijk op ernstige tegenkanting zijn gestuit. Vermoedelijk was men niet optimistisch aangaande de te bereiken resultaten.

In het PSP-orgaan "Bevrijding" van september 1957 werd daaromtrent een verklaring opgenomen. Het hoofdbestuur, aldus werd daarin gezegd, neemt als vaststaand aan, dat de PSP als jonge partij zich niet geleid door enthousiasme en ongemotiveerd optimisme in een verkiezingsstrijd moet werpen. Zulks temeer daar alle krachten zullen moeten worden ingespannen voor de Tweede Kamerverkiezingen in 1960. Daartegenover werd het onverstandig geacht aan de Kamerverkiezingen deel te nemen zonder voordien enige ervaring te hebben opgedaan in het voeren van een verkiezingscampagne. Vooral op grond van deze laatste overweging was besloten tot deelname aan de Statenverkiezingen van 1958.

Als argument, om uitsluitend in Noord-Holland kandidaten te stellen, gold daarenboven nog dat in genoemde provincie de opbouw van de partij het verst was gevorderd en dat het centrale punt van de verkiezingsactie in 1960 waarschijnlijk in Amsterdam zal komen te liggen.

De beantwoording van de vraag, waaraan de - toch tamelijk heterogene - jonge partij met ongeveer duizend leden haar verkiezings-succes heeft te danken, kan niet anders dan een speculatief karakter dragen.

Op de PSP werden bij de Statenverkiezingen ruim 35.000 stemmen uitgebracht, waardoor haar twee zetels zijn toegewallen. Te Amsterdam alleen bedroeg het stemmental 19.667, te Haarlem 3.641. Hilversum en Zaandam kwamen met respectievelijk 1.434 en 1.305 stemmen uit de bus.

De door de PSP gehouden openbare verkiezings-bijeenkomsten waren over het algemeen slechts matig bezocht, met uitzondering van die te Amsterdam en Haarlem.

Voor anti-militaristen was zeker aantrekkelijk het door de PSP gehuldigde standpunt inzake nationale en internationale ontwapening.

Waar genoemde partij daarnaast tevens opkomt voor "een meer principieel socialisme dat de socialistische maatschappij dichter bij moet brengen - in plaats van het kapitalisme beter bewoonbaar te maken", biedt zij ook plaats voor hen, die zich in ander politiek, sociaal milieu teleurgesteld of niet meer thuis voelen.

Zo bijvoorbeeld voormalige aanhangers van de inmiddels opgeheven Socialistische Unie.

Tenslotte is het niet onwaarschijnlijk dat de PSP is toegefallen een aantal voorheen op de communistische lijst uitgebrachte stemmen en wel van hen, die geschokt door de tweespalt in de CPN, de PSP hebben verkozen boven enige andere partij.

"Hinag":

De Stichting "Hulp aan invalide oud-Oostfrontstrijders, nabestaanden, politieke gevangenen en anderen", bekend onder de naam "Hinag", hield 5 maart jl. een bijeenkomst van haar Amsterdamse afdeling.

Op deze avond, die overigens politiek niet van belang was, waren slechts ongeveer honderd belangstellenden aanwezig, zulks ondanks de in de laatste tijd door de "Hinag" aangewende pogingen tot uitbouw van deze afdeling. De teleurstelling over de geringe opkomst kwam dan ook duidelijk tot uiting in de gehouden redevoeringen.

De inleider repte over de in de kringen der voormalige nationaal-socialisten heersende apathie, angst en vervreemding. Deze angst, zo zeide een volgende spreker, weerhield velen ervan om hetzij toe te treden tot de "Hinag". dan wel hun krachten daaraan te wijden.

Geluiden als deze vormen een bevestiging van hetgeen reeds eerder werd geconstateerd, namelijk dat verreweg het merendeel der oud-politieke delinquenten er de voorkeur aan geeft het verleden te laten rusten.

* * *

HOOFDSTUK IV - ACTIVITEITEN VAN INDONESIËRS, SURINAMERS, CHINEZEN enz.

Onzekerheden.

Onder de Indonesische studenten in Nederland zijn de laatste tijd uitingen naar boven gekomen, dat er geen al te grote vrees behoeft te worden gekoesterd voor Djakarta's dreigementen met het intrekken van paspoorten en studiebeurzen als geen gehoor wordt gegeven aan de opdracht buiten Nederland verder te studeren. Aanvankelijk schijnen daarbij verwachtingen ten aanzien van de zgn. tegenregering ter Sumatra's Westkust te zijn gekoesterd maar door het militaire ingrijpen der RI-regering ziet het er voor deze Djakarta vijandig gezinde regering thans minder rooskleurig uit.

Het Indonesische verenigingsleven vertoont nog steeds een mat karakter, mede omdat de huidige situatie geen duidelijk beeld biedt met betrekking tot de toekomst. De communistische "Perhimpunan Indonesia" te Amsterdam is nog niet opgeheven maar veel levenstekenen worden niet gegeven.

De Indonesische studentenvereniging "Persatuan Peladjar Indonesia" (PPI) heeft beslist niet te verdwijnen. De samenstelling van het volledige hoofdbestuur van de PPI is afgedrukt in het jongste nummer van "News Service", uitgegeven door de "International Union of Students" (IUS). Reeds eerder was gebleken dat er tussen beide organisaties contact bestaat.

Voor de betrekkelijk grote groep Surinaamse arbeiders bij de Amsterdamse Droogdok Maatschappij bleven de EVC en "Ons Suriname" actief. Intussen zijn verscheidene Surinamers door de directie naar hun geboorteland teruggezonden. De stemming onder de andere van daar afkomstige arbeiders is niet goed en er worden nog meer ontslagen verwacht.

"Ons Suriname" is met "Wie Eegie Sanie" doende - zoals elk jaar - voorbereidingen te treffen voor de zgn. emancipatie-herdenking op 1 juli a.s., een zich bezinnen op de afschaffing van de slavernij in de vorige eeuw. Over medewerking van de Surinaamse Studenten Vereniging (SSV) wordt niet gerept, mogelijk omdat deze vereniging interne moeilijkheden doormaakt. Tal van daarbij aangesloten Surinaamse studenten stemmen niet in met het fel nationalistische beleid van het

bestuur, dat gevoelens van aversie tegen Nederland aanwakkert. De afdelingen Delft en Leiden van de SSV handelen al zelfstandig.

* * *

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
1958	5e Congres BNOP.	Amsterdam	EVC
1958	Congres ABWB.	Amsterdam	EVC
1958	3e Congres VVI-Textiel en Kleding.	Sofia	WVV
30/3-20/4 1958	Executief comité WVV.	Budapest	WVV
april 1958	Bijeenkomst "Beroepscommissie uit de glas- en keramische industrie" van de VVI-Chemie en Olie.	?	WVV
10 - 11 mei '58	Congres ABT.	Amsterdam	EVC
5, 6 en 7 april '58	7e Congres ANJV.	Amsterdam	ANJV
* eind april 1958	Conferentie VVI-Overheid.	Berlijn	WVV
Voorjaar 1958?	Europese Jeugdconferentie.	?	WFDJ
mei 1958	4e Intern. Congres	Boekarest	IOJ
mei 1958	3e Congres VVI-Leder	?	WVV
mei 1958	Zitting administratief comité VVI-Chemie en Olie.	?	WVV
1-5 juni 1958	4e Wereldvrouwencongres.	Wenen	IDVF
* 4-6 juni 1958	Zitting administratief comité VVI-Transport.	Moskou	WVV
* 21-23 juni 1958	Scheepsbouwconferentie VVI-Metaal.	Genua	WVV
27-29 juni 1958	3e Congres FIR.	Kopenhagen of Wenen	FIR
14-20 juli 1958	Congres vakbondsjeugd WVV.	Praag	WVV
16-22 juli 1958	Wereldvredescongres.	Stockholm	WVR
20-28 juli 1958	Intern. Architecten Congres.	Moskou	IUA
augustus 1958	4e Wereldconferentie tegen A- en H-bommen.	Afro-Aziatisch land	Japane Raad
september 1958	3e Internationale Beroepsconferentie VVI-Metaal.	Praag	WVV
4-13 september 1958	5e IUS-Congres	Peking	IUS

* = nieuw c.q. aangevuld.

Stakingen overzicht maart 1958.

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmenging Vakbonden</u>	<u>Resultaat</u>
NV Visserij ondern."VEM" (Stoomtrawler) "Haarlem".	Het slechte weer, in verband waarmede de vissers weigerden uit te varen.	BVZ/OVB.	Geen.
S.H.B. te Amsterdam.	Ontslag van een der havenarbeiders.	Geen.	Geen.
Schildersbe- drijf v.Rhijn en Schoneveld te Katwijk (werkobject te A'dam).	Eis tot tariefs- verhoging.	Geen.	Geringe tariefs- verhoging.
Ned.Bouwsyn- dicaat (schil- derspatroon, D. Ronner), Amsterdam.	Eis tot tariefs- verhoging.	Geen.	Eisen gedeeltelijk ingewilligd.

V
o
l
g
n
o

1.

2.

3.

4.

V
o
l
g
n
o

begin in vorige maand De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.

- . = staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uur).
- = staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uur of langer).
- = = staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

1.	5-2-58 tot 28-2-58	Aantal stakers: 13 Totaal aantal arbeiders werkzaam 15.
----	--------------------	--

2.	12-2-58	Aantal stakers: 12
----	---------	--------------------

3.		
----	--	--

4.		
----	--	--

Beknopt overzicht van de resultaten van de CPN bij de
verkiezingen voor de Provinciale Staten op 26 maart '58.

Plaats:	jaar:	aantal stemmen:	percentage	stemmen- winst of verlies:	percentage winst of verlies:
I. LANDELIJK:					
	1954	283.486	5.32	- - - -	- - -
	1956	272.054	4.75	- 11.432	- 0.57
	1958	239.102	4.14	- 32.952	- 0.61
	Totaal aantal zetels 590 - CPN-zetels <u>18</u> - in 1954: <u>24</u> .				
II. PROVINCIES:					

Groningen	1954	18.827	7.7	- - - -	- - -
	1956	19.404	7.6	+ 577	+ 0.1
	1958	17.539	6.9	- 1.865	- 0.7
	Totaal aantal zetels 45 - CPN-zetels <u>3</u> - in 1954: <u>3</u> .				

Friesland	1954	8.228	3.4	- - - -	- - -
	1956	8.887	3.5	+ 659	+ 0.1
	1958	8.386	3.4	- 501	- 0.1
	Totaal aantal zetels 50 - CPN-zetels <u>1</u> - in 1954: <u>1</u> .				

Drente	1954	5.648	4.1	- - - -	- - -
	1956	5.015	3.4	- 633	- 0.7
	1958	5.018	3.3	+ 3	+ 0.1
	Totaal aantal zetels 35 - CPN-zetels <u>1</u> - in 1954: <u>1</u> .				

Overijssel	1954	18.647	5.1	- - - -	- - -
	1956	16.310	4.1	- 2.337	- 1.0
	1958	15.961	4.1	- 349	0.0
	Totaal aantal zetels 47 - CPN-zetels <u>2</u> - in 1954: <u>2</u> .				

jaar:	aantal stemmen:	percentage	stemmen- winst of verlies:	percentage winst of verlies:
-------	--------------------	------------	----------------------------------	------------------------------------

Gelderland	1954	9.405	1.6	- - - -	- - -
	1956	8.924	1.4	- 481	- 0.2
	1958	7.838	1.2	- 1.086	- 0.2
Totaal aantal zetels 62 - CPN-zetels <u>0</u> - in 1954: <u>1</u> .					

Utrecht	1954	8.682	2.8	- - - -	- - -
	1956	8.573	2.6	- 109	- 0.2
	1958	7.204	2.1	- 1.369	- 0.5
Totaal aantal zetels 41 - CPN-zetels <u>0</u> - in 1954: <u>1</u> .					

Noord-Holland	1954	140.834	13.7	- - - -	- - -
	1956	128.799	11.9	- 12.033	- 1.8
	1958	110.653	10.0	- 18.146	- 1.9
Totaal aantal zetels 77 - CPN-zetels <u>8</u> - in 1954: <u>11</u> .					

Zuid-Holland	1954	64.652	4.9	- - - -	- - -
	1956	67.445	4.8	+ 2.793	- 0.1
	1958	56.573	4.0	- 10.872	- 0.8
Totaal aantal zetels 82 - CPN-zetels <u>3</u> - in 1954: <u>4</u> .					

Zeeland	1954	818	0.6	- - - -	- - -
	1956	880	0.6	+ 62	- - -
	1958	758	0.5	- 122	- 0.1
Totaal aantal zetels 45 - CPN-zetels <u>0</u> - in 1954: <u>0</u> .					

Noord-Brabant	1954	2.984	0.5	- - - -	- - -
	1956	3.882	0.6	+ 838	+ 0.1
	1958	4.108	0.6	+ 286	0.0
Totaal aantal zetels 64 - CPN-zetels <u>0</u> - in 1954: <u>0</u> .					

Limburg	1954	4.761	1.3	- - - -	- - -
	1956	3.995	1.0	- 766	- 0.3
	1958	5.044	1.2	+ 1.049	+ 0.2
Totaal aantal zetels 45 - CPN-zetels <u>0</u> - in 1954: <u>0</u> .					